

Sygn. akt VI Ga 167/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Barbara Frankowska

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Zawilo

po rozpoznaniu w dniu 20 lipca 2016 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: **W. O.**

przeciwko: **B. M.**

o **zapłatę**

na skutek apelacji pozwanej co do pkt I i III wyroku Sądu Rejonowego w R. V Wydziału Gospodarczego z dnia 15 kwietnia 2016 r., sygn. akt V GC262/16 upr

I. **o d d a l a** apelację,

II. **z a s ą d z a** od pozwanej B. M. na rzecz powoda W. O. kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

sygn. akt VI Ga 167/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia

sporządzone w trybie art. 505¹³ § 2 kpc

Wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2016 r. sygn. akt GC 262/16 Sąd Rejonowy wR. zasądził na rzecz powoda W. O. od pozwanej B. M. kwotę 3 102,14 zł z ustawowymi odsetkami od kwot 1 131,60 zł od dnia 11.10.2015 r. i od 1 412,14 zł od dnia 16.12.2015 r. do dnia zapłaty (pkt I) oddalając powództwo w pozostałej części (pkt II) i zasądając kwotę 106,83 zł tytułem kosztów procesu.

W uzasadnieniu wyroku ustalili, że powód realizował na rzecz pozwanej usługi transportowe i wystawił z tego tytułu faktury VAT nr (...) na kwotę 11 943,30 zł i (...) na kwotę 4 206,60 zł, przy czym pierwsza została częściowo zapłacona, do zapłaty pozostało 558,40 zł. Termin płatności w obu fakturach odroczone o 45 dni. Pozwana wystawiła powodowi FV na kwotę 3.075 zł za najem pojazdu, którą skompensowała z należnością powoda z (...) i do zapłaty z tej faktury pozostała kwota 1.131,60 zł. Pozwana wystawiła także notę księgową na kwotę 4.765 zł w związku z uszkodzeniem przewożonego towaru wskazując na potrącenie jej z należnością za usługę transportową. Powód obciążył pozwaną notą odsetkową za nieterminową płatność w/w faktur w wysokości 38,13 zł. Ponadto zlecił firmie windykacyjnej odzyskanie zaległości i poniósł z tego tytułu kwotę 1.544 zł netto (1899,12 zł brutto).

Sąd Rejonowy rozważając zasadność żądania zapłaty należności za usługi transportowe i powołując regulację z art. 75 prawa przewozowego uznał, że wystawione przez powoda faktury spełnią funkcję wezwania do zapłaty, jako że ich treść odpowiada § 8 rozp. Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 24.02.2006 r. w sprawie ustalania stanu przesyłek oraz postępowania reklamacyjnego, wyjąwszy pouczenie o możliwości złożenia reklamacji, które to uchybienie w mniejszej sprawie nie miało rzeczywistego wpływu na przebieg postępowania reklamacyjnego. Jednocześnie na dzień orzekania upłynął bezskutecznie 3 miesięczny termin, o którym mowa w art. 75 ust. 1 pr. przewozowego, stąd niezasadnym był zarzut przedwczesności roszczenia. Sąd uznał zasadność zarzutu pozwanej dotyczącego kompensaty na kwotę 3 075,00 zł po dokonaniu, której do zapłaty z faktury VAT nr (...) pozostało 1 131,60 zł. Konsekwencją skutecznej kompensaty było także obniżenie kwoty odsetek do 37.68 zł. Sąd Rejonowy przyjął natomiast, że roszczenie odszkodowawcze pozwanej, w wysokości 4 765 zł, zakwestionowane przez powoda, nie zostało udowodnione co do wysokości i zasadności.

Dalej Sąd Rejonowy wskazał, że art. 10 utzth daje podstawę do uwzględnienia powództwa, a roszczenie powoda jest udowodnione, w zakresie w jakim ten nabył prawo do żądania odsetek w oparciu o tę ustawę i mógł domagać się zwrotu kosztów windykacji poniesionych ponad kwotę 40 euro. Sąd Rejonowy zatem pomniejszył żądaną kwotę o równowartość 40 euro przeliczonych na złote wg średniego kursu euro ogłoszonego przez NBP wg stanu na dzień 30.09.2015 r.

Wyrok zaskarżyła pozwana w zakresie uwzględniającym powództwo co do kwoty 3 102,14 zł zarzucając naruszenie:

1. art. 75 ustawy Prawo przewozowe polegające na jego niezastosowaniu w sytuacji, gdy jego zastosowanie było obligatoryjne, a w konsekwencji częściowe uznanie powództwa, pomimo braku wymaganego przez ustawę Prawo przewozowe wezwania pozwanej przez powoda do zapłaty,

2. art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 8.03.2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych w zw. z art. 6 kc polegające na zasądzeniu kwoty z tytułu kosztów odzyskiwania należności przez powoda od strony pozwanej, która to kwota w żaden sposób nie została przez powoda udowodniona ani co do zasady ani co do jej wysokości,

3. art. 233 kpc polegające na dowolnej ocenie, a nie swobodnej ocenie przez Sąd I instancji materiału dowodowego, a w konsekwencji nieuwzględnienie noty obciążeniowej na kwotę 4 765 zł z dnia 9.10.2015 r. z tytułu uszkodzenia w czasie transportu trzech płyt warstwowych, skierowanej przez pozwaną do powoda,

4. art. 321 § 1 kpc polegające na zasądzeniu od pozwanej na rzecz powoda odsetek ustawowych od kwoty 1412,14 zł od dnia 16.12.2015 r. podczas gdy strona powodowa wносиła o zasądzenie na jej rzecz odsetek ustawowych od dnia wniesienia pozwu, a pozew został wniesiony w dniu 17.12.2015 r.

Pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz wniosła o przeprowadzenie rozprawy.

W uzasadnieniu apelacji pozwana przytoczyła i rozwinęła argumentację na poparcie zgłoszonych zarzutów.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania wdając się w polemikę z argumentami apelacji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i wyciągnął z niego wnioski logicznie uzasadnione oraz przedstawił w sposób wyczerpujący motywy swego rozstrzygnięcia wraz z argumentacją na poparcie swego stanowiska.

Niezasadne były zarzuty naruszenia prawa procesowego, które ponadto w postępowaniu uproszczonym zgodnie z art. 505⁹ § 1¹ pkt 2 kpc, tylko wtedy mogą być skuteczne, gdy naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy.

Niezasadnym był zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc poprzez brak wszechstronnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, która doprowadziła do błędnych ustaleń faktycznych, wyrażających się w nieuzasadnionym nieuwzględnieniu noty obciążeniowej na kwotę 4 765 zł. Podkreślić należy, że to na pozwanej spoczywał ciężar dowodzenia w zakresie skutecznego potrącenia i istnienia wierzytelności przedstawionej do potrącenia, tym bardziej aktualny jako, że wierzytelność ta, wbrew twierdzeniom pozwanej, została w toku postępowania zakwestionowana przez powoda. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 kpc wymaga wykazania, że sąd uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, to bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające przekonanie strony o innej niż przyjął sąd wadze (doniosłości) poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu /I ACA 209/12 wyrok s.apel. 2012-10-12 w Białymstoku LEX nr 1223145/. Sąd Rejonowy dokonując ustaleń faktycznych nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów, a Sąd Okręgowy zgadza się ze stanowiskiem, iż pozwana nie przedstawiła na powyższą okoliczność przekonującego materiału dowodowego, gdyż nie jest takim sama nota obciążeniowa, pismo w którym stwierdzono uszkodzenie i pismo pozwanej z pytaniem o okoliczności jego powstania. Brak dowodów na okoliczność osoby odpowiedzialnej za uszkodzenie, nota obciążeniowa wystawiona jednostronnie przez pozwaną nie stanowi wiarygodnego dowodu na okoliczność wysokości szkody, jak też brak danych uzasadniających tezę, iż to pozwana podniosła uszczerbek majątkowy właśnie w tej wysokości skoro jak to zarzucił powód nie była właścicielem towaru. Pozwana przy tym nie wyjaśniła co konkretnie składało się na szkodę, czy stanowiła równowartość uszkodzonego towaru czy też wynikała z innych przesłanek. Tymczasem zgłaszający zarzut potrącenia w procesie ma obowiązek określić swoją wierzytelność, wykazać jej istnienie i w kategorię sposób wyrazić wolę potrącenia w celu wzajemnego umorzenia skonkretyzowanych wierzytelności / III CKN 720/98 wyrok SN 2000.04.18LEX nr 51368/.

W świetle powyższego istotnym była także inna kwestia, na którą zwrócił uwagę Sąd Rejonowy, a to braku oświadczenia w przedmiocie potrącenia, o którym mowa w art. 499 kc. Sąd Okręgowy w składzie orzekającym w sprawie stanął także na stanowisku, w świetle powyższego orzeczenia, iż wobec doniosłości skutków potrącenia, należy wykluczyć możliwość składania oświadczeń o potrąceniu w sposób dorozumiany. Potrącenie jest przede wszystkim instytucją prawa materialnego. Zgodnie natomiast z art. 499 kc potrącenia dokonywa się przez oświadczenie złożone drugiej stronie (...). Pozwana podnosząc zarzut wygaśnięcia wierzytelności powoda powołała się wyłącznie na notę księgową, która nie miała cech pozwalających na uznanie, iż zostało w niej złożone oświadczenie woli w przedmiocie potrącenia z jakąkolwiek wierzytelnością wzajemną, tym bardziej z wierzytelnością sporną sprawie. W jej treści wskazano tylko, że kwota zostanie potrącona z płatności za usługę transportową. W oświadczeniu tym pozwana nawet nie naprowadziła na przeciwstawną wierzytelność powoda, z którą ewentualnie miałyby być potrącona. Tymczasem do potrącenia nie dochodzi automatycznie przez to, że istnieją dwie wzajemne wierzytelności nadające się do potrącenia, ale konieczne jest oświadczenie, że korzysta się z prawa potrącenia /postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2000 r. I CKN 398/98/. Powyższa nota nie spełnia wymienionych wymogów. W przedmiotowej sprawie także procesowy zarzut potrącenia nie zawierał wyraźnego i jednoznacznego oświadczenia woli w przedmiocie potrącenia. Innymi słowy pozwana podniosła jedynie zarzut procesowy, bezskuteczny wobec braku podstawy potrącenia, a to oświadczenia materialnoprawnego.

Niezasadny okazał się także zarzut naruszenia art. 75 prawa przewozowego.

Wbrew zarzutom apelacji w sprawie został zastosowany art. 75 prawa przewozowego, a Sąd Rejonowy słusznie uznał faktury VAT za wymagane wskazanym przepisem wezwanie. Sąd Okręgowy podziela reprezentowane także w orzecznictwie stanowisko, iż faktura może stanowić wezwanie do zapłaty. Odpowiedzi na pytanie o znaczenie jakie można nadać fakturze VAT należy poszukiwać w warunkach kryteriów art. 65 § 1 kc. W świetle doświadczenia życiowego typowy odbiorca faktury rozumie, że przez jej wystawienie wierzyciel oczekuje zapłaty, chyba że różne okoliczności (np. faktury pro forma) wskazują, że takiego oświadczenia nie powinno się tak rozumieć. W ocenie

Sądu Okręgowego nie jest przy tym wymagane, aby w treści faktury znajdowała się przykładowo wyraźna wzmianka, iż stanowi ona wezwanie do zapłaty, skoro w spornych w sprawie fakturach VAT wskazano wyraźnie adresata, kwotę, sposób zapłaty tytuł oraz datę płatności. Powyższe stanowisko znajduje też oparcie w orzecznictwie, w którym prezentowany jest pogląd, że doręczenie dłużnikowi dokumentu rozliczeniowego w postaci faktury gdy wskazano w nim sposób i czas zapłaty jest wezwaniem do wykonania świadczenia pieniężnego (wyrok SN z dnia 16 września 2004 r., IV CK 659/03, LEX nr 146328).

Sąd miał na uwadze, iż spór w niniejszej sprawie winien być rozstrzygany na tle prawa przewozowego, w którym wezwanie do zapłaty dodatkowo obwarowane jest wskazanymi także w uzasadnieniu wyroku przez Sąd Rejonowy warunkami co do swej treści. Sąd Okręgowy podziela w całości rozważania Sądu Rejonowego na tym tle, prowadzące do wniosku, że sporne w sprawie faktury VAT co do zasady mogące pełnić rolę wezwania do zapłaty, z uwagi na swoją treść spełniając także wymogi powołanego przepisu uczyniły zadość uprzedniego wezwania, o którym mowa w art. 75 pr. przewozowego, z uwagi zaś na upływ terminu, powództwo o zapłatę nie było przedwczesne.

Niezasadnym był zarzut naruszenia art. 321 kpc kwestionujący wyrok w zakresie daty początkowej od której zasądzone odsetki, jako że wbrew twierdzeniom apelacji pozew został wniesiony w dniu 16.12.2015 r. na co jednoznacznie wskazuje data stempla pocztowego na kopercie z nadaniem na poczcie pozwu k. 20 /art. 165 § 2 kpc/.

Niezasadnym okazał się także zarzut naruszenia art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 8.03.2003 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych /tzth/ w zw. z art. 6 kc.

Tytułem wstępu należy wskazać, iż w/w przepis w sprawie ma zastosowanie w brzmieniu sprzed dnia nowelizacji z datą 1.01.2016 r., a to z uwagi na przepis przejściowy art. 55 ustawy o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z dnia 11.10.2015 (Dz.U. 2015 poz. 1830).

Stosownie zatem do art. 10 ust. 1 tzth w brzmieniu sprzed dnia 1.01.2016 r. wierzycielowi, od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o którym mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1, bez wezwania, przysługuje od dłużnika z tytułu rekompensaty za koszty odzyskiwania należności równowartość kwoty 40 euro przeliczonych na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne.

2. W przypadku gdy koszty odzyskiwania należności poniesione z tytułu opóźnień w zapłacie w transakcji handlowej przekroczą kwotę, o której mowa w ust. 1, wierzycielowi przysługuje zwrot tych kosztów, w tym kosztów postępowania sądowego, pomniejszonych o tę kwotę.

Tym samym w przypadku, gdy wydatki, które poniósł powód, dochodząc należnej mu kwoty, przekroczą kwotę stałej rekompensaty, wierzyciel ma możliwość uzyskania na drodze sądowej zwrotu wszelkich wydatków, jakie poniósł w związku z próbą odzyskania należności.

Niezasadnym był argument pozwanej, nieudowodnienia poniesionych kosztów który sprowadzał się do kwestionowania zawarcia przez powoda umowy o windykację w ogóle. Tymczasem powód przedłożył na tę okoliczność spójny i wzajemnie się potwierdzający materiał dowodowy, a to umowę o windykację należności stanowiącą sumę kwot objętych wskazanymi także w nocie odsetkowej fakturami VAT wystawionymi pozwanej. Jednocześnie brak danych, jak też twierdzeń samych stron co do tego, iż strony łączyły także inne zobowiązania, których dotyczy mogłaby wskazana umowa. Dalej powód przedstawił obciążającą go z tytułu prowizji przez firmę windykacyjną fakturę VAT, a także dowód zapłaty tej kwoty przez powoda na rzecz windykatora. Jednocześnie, a co wynika z zestawienia treści umowy o windykację oraz kwoty wpłaconej przez pozwaną z tytułu zaległych należności z faktur nr (...), zapłacona prowizja stanowi równowartość prowizji należnej z tego tytułu, a naliczanej procentowo od każdej odzyskanej, niezależnie od form rozliczenia z dłużnikiem, kwoty. Nie ulega wątpliwości też, że zapłata przez pozwaną kwoty 17 165,90 zł nastąpiła już po terminach płatności, wynikających z faktur VAT. Jednocześnie twierdzenia pozwanej kwestionującej zawarcie umowy windykacyjnej przez powoda, a to z uwagi na nieotrzymanie przez nią

żadnego wezwania do zapłaty wystosowanego przez podmiot windykujący, pozostało całkowicie gołosłowne. Wskazać przy tym należy, iż rozkład ciężaru dowodu (art. 6 k.c.) oraz relewantny art. 232 k.p.c. nie może być rozumiany w ten sposób, że ciężar dowodu zawsze spoczywa na powodzie. W razie sprostania przez powoda ciężącym na nim obowiązkom dowodowym, na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscepcji i faktów uzasadniających oddalenie powództwa. Dowód każdego faktu prawnego (zarówno prawnotworzącego, jak i pozostałych) jest dowodem głównym. Strona, która kwestionuje istnienie faktu prawnego może posłużyć się dowodem przeciwnym, który polega na wykazaniu, że twierdzenia przeciwnika są wątpliwe, nie zostały udowodnione, ich prawdziwości lub fałszu nie da się ustalić na podstawie zebranych materiałów dowodowych. Udany zaś dowód przeciwny oznacza, że przeciwnik nie przeprowadził skutecznie dowodu głównego.

W przedmiotowej sprawie natomiast pozwana poprzestała na samych, gołosłownych twierdzeniach, które nie wytrzymują zestawienia z materiałem dowodowym przedstawionym przez powoda, na okoliczność poniesionych kosztów windykacji.

Wskazać także należy, iż zgodnie z umową w zakres czynności polubownego dochodzenia należności, do których zobowiązał się windykator, były także negocjacje z dłużnikiem w drodze bezpośredniego z nim kontaktu. Czynnościom takim pozwana nawet nie zaprzeczyła, koncentrując się na braku wezwania do zapłaty i z tego wywodząc argument o braku jakichkolwiek czynności windykacyjnych.

Nie zasługiwał na uwzględnienie także daleko idący wniosek pozwanej oparty o sam fakt wystosowania noty odsetkowej przez powoda w miejsce firmy windykacyjnej, jako zbyt daleko idący w zakresie zniweczenia wiarygodności pozostałych środków dowodowych na okoliczność zawarcia umowy. Umowa o windykację nie skutkuje cesją wiarygodności, także zasady doświadczenia życiowego w świetle zgromadzonego materiału dowodowego nie przemawiają w ocenie Sądu Okręgowego jak tego chce pozwana za tezę, iż skoro powód podejmował czynności samodzielnie, sam ten fakt świadczy o braku umowy windykacyjnej.

Mając na uwadze powyższe Sąd oddalił apelację pozwanej na podstawie art. 385 kpc orzekając jak w pkt I wyroku.

W przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 98 kpc zgodnie z wynikami postępowania apelacyjnego orzekając jak w pkt II wyroku.